

Karol Łopatecki

Spoleczne i gospodarcze znaczenie obozów i garnizonów wojskowych w państwie polsko-litewskim (XVI-XVIII wiek).

Specyfika wojskowości polsko-litewskiej (dominacja wojsk polowych) sprawia, że możliwa staje się analiza obozów wojskowych pod kątem ich funkcjonowania jako założeń miejskich. Rzeczpospolita Obojga Narodów, mimo niekwestionowanego przełomu gospodarczego w początkach epoki nowożytnej, charakteryzowała się relatywnie słabą pozycją miast. Gdyby przyjąć klasyfikacje opracowane przez badaczy zachodnich, wśród takich ośrodków wszystkie funkcje ekonomiczne przypisywane miastom spełniały jedynie największe, liczące ponad 10 tys. mieszkańców, których na terenie Korony było zaledwie siedem (Gdańsk, Kraków, Warszawa, Poznań, Lublin, Lwów i Kijów), a w granicach Wielkiego Księstwa Litewskiego tylko dwa: Wilno i Ryga. W tym kontekście niezwykle istotne jest zbadanie w jakim stopniu obozy wojskowe pełniły funkcję quasi-miast i były czynnikiem pobudzającym lub destabilizującym życie gospodarcze kraju, zwłaszcza na słabiej rozwiniętych ekonomicznie kresach południowo-wschodnich.

Podstawowym celem projektu jest:

- 1) analiza ekonomicznych i społecznych aspektów funkcjonowania obozów wojskowych Rzeczypospolitej polsko-litewskiej.
- 2) ukazanie specyfiki i stworzenie modelu taboru wojskowego w poszczególnych stuleciach.
- 3) przygotowanie modelu demograficznego armii polsko-litewskiej uwzględniającej rzeczywistą liczbę osób uczestniczących w armii.
- 4) analiza roli garnizonów wojskowych w rozwoju miast Rzeczypospolitej w XVII i XVIII w.

Choć polskie badania nad historią wojskowości czasów nowożytnych mają bardzo bogatą tradycję, dominuje w nich nurt stricte militarny, koncentrujący uwagę na kwestiach uzbrojenia i taktyce, opisie przebiegu poszczególnych kampanii lub biografistyce. Tematyka proponowanego grantu oraz związana z nią metodologia odchodzą od tej tradycji i w to miejsce próbują powiązać dzieje wojskowości z badaniami z zakresu historii gospodarczej, demografii, a także kartografii i historii prawa. Autorów projektu interesować będą przede wszystkim szerokie, społeczno-ekonomiczne aspekty funkcjonowania armii, ich wpływ na gospodarkę, demografię i życie codzienne badanych ośrodków miejskich.